

Contributed by Ataulfo Riera
woensdag, 13 februari 2002 -

Van 31 januari tot 5 februari 2002 vindt in Porto Alegre, de hoofdstad van de Braziliaanse deelstaat Rio Grande do Sul, het tweede Wereld Sociaal Forum plaats. De organisatoren verwachten om en bij de 100.000 deelnemers vanuit de hele wereld. Het gaat om vertegenwoordigers van NGO's, vakbonden, sociale bewegingen en linkse partijen. Dit forum vindt plaats tegen de achtergrond van een imperialistische oorlog en een volksopstand in Argentinië. Het tweede Wereld Sociaal Forum (WSF) wordt een nieuwe halte in de opbouw van een beweging tegen het wereldwijde kapitalisme.

Het Wereld Sociaal Forum sluit naadloos aan bij de beweging voor een andere globalisering, het heeft een open, breed en pluralistisch karakter. Méér nog, het WSF is geboren uit die beweging. Twee Braziliaanse activisten, Francisco Whitaker en Oded Grajew wisten, na hun deelname aan de acties tegen het Wereld Economisch Forum van Davos, de verantwoordelijken van Attac te overtuigen om een Wereld Sociaal Forum te organiseren. Dat WSF zou dan een jaarlijks tegengewicht kunnen vormen voor de bijeenkomst van de elite van het mondiale kapitalisme in Davos (dit jaar vindt die ontmoeting overigens in New York plaats).

De plaats van het gebeuren was snel gevonden; Porto Alegre, de stad uit het Zuiden, waar de PT (Arbeiderspartij) sinds een aantal jaren haar begroting en investeringen liet beslissen door wijkraden, in een systeem dat ze participatieve democratie noemt. Er werd een organisatiecomité gevormd waarin ondermeer Attac, de vakbond CUT, de boerenbeweging MST en de NGO-koepel ABONG zetelden.

Met de technische en materiële steun van de deelstaat Rio Grande do Sul en het stadsbestuur van Porto Alegre (beide in handen van de PT) slaagde dit comité erin de steun te verwerven van belangrijke internationale trekkers van de beweging voor een andere globalisering: de Sociale Continentale Alliantie, de campagne 50 jaar is genoeg! (i.v.m. de schuldenlast), Attac-internationaal, Kodewes, Focus on Global South, Friends of the Earth, de Ecuadoriaanse CONAIE, Jubilé Sud, Via Campesina, de Wereld Vrouwenmars, de ORIT (Federatie van Latijns-Amerikaanse vakbonden, aangesloten bij het IVVV), enz. Opmerkelijk tijdens het eerste Mondiaal Sociaal Forum was ook de aanwezigheid, als waarnemers, van vertegenwoordigers van de Amerikaanse vakbond AFL-CIO, het Europees Vakverbond (EVV) en het Internationaal Verbond van Vrije vakbonden (IVVV).

Het eerste WSF werd een immens succes. Het verzamelde 4.702 officiële vertegenwoordigers vanuit 117 verschillende landen. In totaal namen 20.000 mensen deel aan deze week van debat en uitwisseling van ervaringen. Tegelijkertijd vond er in Porto Alegre in dezelfde sfeer een parlementair Forum plaats waaraan 400 verkozenen vanuit 24 verschillende landen deelnamen. Daarnaast werd het stadspark omgetoverd tot een jongerenkamp met de deelname van een 3.000-tal jongeren.

Het eerste WSF slaagde dus in haar opzet. Wereldwijd werd het beschouwd als dé tegenhanger van het Wereld Economisch Forum in Davos, dat zelf ook af te rekenen had met manifestaties van enkele duizenden actievoerders. Het Economisch Forum moet beschermd worden door een leger van politie-agenten en militairen. De centrale slogan van het WSF luidde "Een andere wereld is mogelijk". Hiermee ging het verder dan enkel maar een contestatie van de heersende orde. Het Forum plaatste de zoektocht naar alternatieven, centraal in het debat. Hiermee droeg het WSF in grote mate bij aan de legitimering van de 'Seattle-beweging', in de ogen van de internationale publieke opinie.

Reformisme en revolutie

Dit alles wil niet zeggen dat er geen meningsverschillend of polemieken naar boven kwamen tijdens het eerste WSF. Niet meer dan normaal, in zo'n uitgebreid gezelschap. Het WSF verzamelt immers organisaties van zeer verschillend pluimage, gaande van radicaal en revolutionair links, marxisten en libertairen, tot federaties van kleine of middelgrote ondernemers, die hun verantwoordelijkheid als 'burger' wensen op te nemen, van vakbonden en sociale bewegingen die vertrekken vanuit een klassenanalyse tot religieuze verenigingen! Zonder twijfel een klassenoverstijgend gezelschap. Een aantal organisaties van radicaal links nemen dit als voorwendsel om het geheel een etiket van

Contributed by Ataulfo Riera
woensdag, 13 februari 2002 -

'reformistisch' te kleven. Welnu, de aard van het Wereld Sociaal Forum is noch 'reformistisch', noch 'revolutionair'. Het is even ambivalent en pluriform als de betogingen en de acties tegen het mondiale kapitalisme zelf.

Maar in dat breed en open kader zal het debat over alternatieven onvermijdelijk uitdraaien op een oud debat over reformisme en revolutie, met alle nuances en alle gradaties die zich bevinden tussen en binnen deze beide strategieën. Het doel van het WSF bestaat er niet in om de knoop in dit debat door te hakken. De verdienste bestaat er net in dat er terug een breed debat kan gevoerd worden over strategieën naar verandering. Vijf jaar geleden zaten we in een andere situatie.

We kunnen legitieme vragen stellen over de openheid van het WSF en de grenzen ervan. Bij afloop van het eerste WSF heeft het Braziliaans organisatiecomité een Charter aangenomen dat een aantal principes bevat omtrent de continuïteit en de verdere oriëntatie van het initiatief. Dit Charter bevat bijvoorbeeld een basisdefinitie van het WSF: "Het Wereld Sociaal Forum is een open debatruimte, waar er nagedacht en democratisch gedebatteerd wordt, waar voorstellen uit voort kunnen komen, ervaringen uitgewisseld worden en gezamenlijke acties kunnen gepland worden. Het omvat organisaties en bewegingen van de civiele maatschappij die zich verzetten tegen het neoliberalisme, tegen een wereld die gedomineerd wordt door het kapitaal en tegen elke vorm van imperialisme, krachten die ijveren voor de opbouw van een planetaire maatschappij waarin de menselijke behoeften centraal staan." Loze woorden, denken sommigen misschien, maar laten we niet vergeten dat op die wijze het Genua Sociaal Forum het daglicht zag in Porto Alegre en inspiratie putte uit het eerste WSF. Dit Genua Sociaal Forum organiseerde de succesvolle acties tegen de G8 en het initiatief kreeg achteraf uitbreiding in heel Italië.

Op basis van dit zeer brede platform kan en wil het WSF zich echter niet tot doel stellen om welk programma dan ook voor de beweging op te stellen. Francisco Whitaker zegt hierover: "Het forum is niet de plaats waar de grote en definitieve beslissingen gaan vallen en we verliezen ons dus niet in eindeloze discussies over de komma's van een slotverklaring." Dat staat ook te lezen in het Charter: "De vertegenwoordigers worden niet opgeroepen om via stemming of hoe dan ook beslissingen te nemen." "Maar", zo preciseert het Charter, "organisaties of bewegingen of groepen van organisaties die deelnemen aan het Forum hebben wel de vrijheid om zelf beslissingen te nemen, verklaringen aan te nemen, acties te plannen en noem maar op".

Gezien de diversiteit van de deelnemers zal een gemeenschappelijk stellingname zeer moeilijk zijn. Toch kunnen gemeenschappelijke documenten zeer nuttig zijn om vooruitgang te boeken en te komen tot een reële convergentie van strijdbare sociale, politieke, syndicale, culturele bewegingen... Dat is trouwens ook wat er vorig jaar is gebeurd toen tientallen deelnemende groepen een gezamenlijke 'Oproep aan de sociale bewegingen' aannamen. Ook de jongeren en het parlementair forum namen slotverklaringen aan.

WSF part II

De tweede editie van het WSF blijft dezelfde formule behouden: 's ochtends gemeenschappelijke forums en 's namiddags workshops (in totaal zijn er méér dan 700 workshops aangekondigd). Deze activiteiten zijn opgedeeld rond vier grote thema's: "productie van rijkdom en sociale reproductie", "Toegang tot rijkdom en duurzame ontwikkeling", "De civiele samenleving en openbare plaatsen" en "Politieke macht en ethiek van de moderne maatschappij". Deze vier thema's worden elke dan nog eens onderverdeeld (wereldhandel, schuldenlast, gender, alternatieve ontwikkelingsmodellen).

Opnieuw vindt er een Forum plaats van parlementairen "die het basisplatform van het WSF onderschrijven en deelnemen aan de sociale en democratische strijd tegen de neoliberale globalisering". Dit forum blaast verzamelen op 1 en 2 februari en heeft tot doel om een internationaal netwerk op poten te zetten.

Het Wereld Jongerenforum wil dit maal 20.000 jongeren verzamelen. Dit forum wordt voorbereid

Contributed by Ataulfo Riera
woensdag, 13 februari 2002 -

door de Braziliaanse studentenorganisaties, jongerenorganisaties van linkse partijen en het jongerensecretariaat van de deelstaat Rio Grande do Sul. Het kamp kreeg de naam "Cité Carlo Giuliani" mee, naar de jonge activist die afgelopen zomer werd doodgeschoten door de G8-flikken in de Genua.

Opnieuw zal het WSF een ontmoetingsplaats worden voor allerlei en onderling zeer verschillende groepen, organisaties en bewegingen (reformisten, neo-reformisten, revolutionairen). Rond de 2.000 organisaties zijn officieel ingeschreven voor het Forum (waaronder meerdere Belgische NGO's, zoals Socialisme Zonder Grenzen). In totaal verwacht men rond de 100.000 deelnemers. Gezien het succes van de zaak zal het WSF niet ontsnappen aan een poging vanwege de internationale sociaal-democratie om te wegen op de aard, de inhoud en het beeld van het initiatief.

De linkerkant van de PT (onder wie onze Braziliaanse afdeling van de Vierde Internationale), de linkerkant van de CUT, de MST en een boel anderen zijn zich bewust van het gevaar en willen daarom dat er nieuwe verklaring zal worden aangenomen die een duidelijke afwijzing van de kapitalistische globalisering inhoudt en die radicale eisen en een duidelijke actiekalender naar voren schuift. Op die wijze moet een cyclus geopend worden, van sterke, internationale mobilisaties. In een context van economische crisis, van een wereldwijd offensief van het imperialisme (Afghanistan, Palestina, Colombia) en van volkse opstanden tegen het neoliberalisme in Latijns-Amerika (Argentinië), springt de noodzaak van een dergelijke internationale aanpak in het oog. Het Wereld Sociaal Forum werpt de vraag op welke alternatieven we kunnen verdedigen tegenover het wereldwijde kapitalisme. Het is plaats bij uitstek om het socialistisch project te actualiseren en terug op de agenda te plaatsen.